

A MOSZ álláspontja a földtörvényről

Az Országgyűlés 2012. december 17-én elfogadta az „egyes agrártárgyú törvények módosításáról” szóló törvényt, amely jelentős mértékben érinti a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvényt is. A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének véleménye szerint a módosítások egy része sérti a jogállamiságot, és súlyos gazdasági következményekkel járhat, ezért szükségesnek látja felhívni erre a közvélemény figyelmét.

A termőföld hasznóbérlését érintő módosítás lehetővé teszi, hogy amennyiben sor kerül az osztatlan közös tulajdonban álló, és hasznóbérlésre adott termőföld közös tulajdonának megszüntetésére az állami „kimérési program” keretében, a bérbeadó tulajdonos a gazdasági év végére felmondja a fennálló hasznóbérlési szerződést. Egyidejűleg úgy nyilatkozik a hasznóbérlőnek, hogy a földet saját maga kívánja használni. Ma Magyarországon a volt szövetkezeti részaránytulajdonok kiadásának eredményeként mintegy másfélmillió hektár van osztatlan közös tulajdonban, amelynek legalább félmillió tulajdonosa van.

Az osztatlan az azt jelenti, hogy a tulajdonosnak csak tulajdoni hányada van egy adott földrészletben (táblában), de fizikailag nem határozható meg a tulajdonrésze. Elvileg a tulajdonostársak megszüntethetnék a közös tulajdon, és művelésbe vehetnék a tulajdonrészüket, de erre gyakorlatilag nem került sor. A megszüntetéshez, és a terület fizikai megosztásához valamennyi tulajdonos hozzájárulása kellene, ami a nagyszámú tulajdonos (esetenként egy táblában több tucat vagy akár száz) miatt is nehéz, másrészt a tulajdonosok jelentős része ebben nem is érdekelt. Sokan nem tudnák, nem akarnák művelni a földjüket, másrészt a többség tulajdonrésze olyan kismértékű, hogy nem is teszi lehetővé az önálló ingatlan alakítást.

Emiatt az osztatlan közös tulajdonban álló földek túlnyomó többségét nem a tulajdonosok, hanem a hasznóbérlők művelik, akik egy része mezőgazdasági gazdálkodó szervezet (szövetkezet, gazdasági társaság), amelyek a tulajdonszerzési tilalom miatt a bérlésre vannak rászorítva. De szép számmal vannak egyéni vállalkozók, családi gazdálkodók is, akik a saját tulajdonuk mellett bérelt földön is gazdálkodnak.

A hasznóbérlő termelők a szerződéssel biztosított földterületre alapozzák gazdálkodásukat, beruházásaikat, munkaerő-szükségletüket. A terület tartós hasznosítására különböző programok keretében kötelezettségeket vállaltak, aminek a teljesítését a terület fizikai megosztása lehetetlenné teszi. Ha egy tábla kimérése után egy vagy több tulajdonos él a szerződés felmondásának lehetőségével, az megakadályozhatja a megmaradó részen is a racionális gazdálkodást. Ha nagy számban élnek a felmondási lehetőséggel, az gyakorlatilag elvonja a termeléshez szükséges földet, és ezzel lehetetlenné teszi a gazdálkodás folytatását, ami a gazdaságok felszámolásához, munkahelyek megszűnéséhez, és a műveletlenül maradt földek tulajdonosai megélhetését biztosító bérlési díjak elvesztéséhez vezet.

A joggal való visszaélésre ad alkalmat, hogy a tulajdonos

a művelési szándékát csak a hasznóbérlőnek jelzi, de nincs semmi jogszabályi kötelezettsége a vállalás teljesítésére, és nincs következménye annak, ha ezt nem teljesíti. A módosító törvény kötelezően előírja az osztatlan közös tulajdonban álló föld tulajdonosai számára a földrészlet használatáról való megegyezést, és ennek földhivatali bejelentését. Amennyiben nem kerül sor az elvált megállapodásra, a földhivatal a földrészlet valamennyi tulajdonosát bírsággal sújtja, mégpedig azzal, hogy a bírság megfizetésére a legnagyobb tulajdonosi hányaddal rendelkező tulajdonostársat kötelezi. Ha éppen úgy alakul, hogy többen vannak, akik azonos mértékű, de a többenél nagyobb tulajdonnal bírnak, a földhivatal tetszése szerint választhatja ki azt, akit a fizetésre kötelez. A rendelkezés nem veszi figyelembe az egyes tulajdonostársak szerepét, felelősségét az előírás teljesítésében vagy akadályozásában, és nem ad jogorvoslati lehetőséget sem.

Lépés az „egyszerűbb állam” felé?

Az Országgyűlés a kormány indítványára a múlt év december 17-én módosította a termőföldről szóló törvényt. A módosítás értelmében ez év január 1-jétől minden mezőgazdasági földhasználatot – mérettől függetlenül – be kell jelenteni a földhivatalnak. Az addig érvényes szabály szerint csak az egy hektárt meghaladó használatra vonatkozott a bejelentési kötelezettség. Így, ez alól mentes volt az a sok tíz- vagy akár százezernyi család, akik a korábban zártkertnek minősített kisebb parcellákon gyümölcsöt, szőlőt, zöldséget termeltek saját szükségletükre vagy akár eladásra is. Január 1-jétől mindezt be kell jelenteni!

A bejelentéshez formanyomtatvány kell, amelyben a számos adat mellett igazolni kell a földhasználat jogcímét (pl. a tulajdonjog, hasznélvezet, bérlés, szivességi használat stb.) is. A bejelentést a törvény szerint 30 napon belül, vagyis 2013. január 31-éig kellett megtenni. A bejelentést elmulasztót a földhivatal a törvény értelmében a föld aranykorona értékének ezerszeresét kitevő büntetéssel sújtja.

A törvény szerint a földhasználati bejelentésért alkalmanként 6000 forint igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. A MOSZ véleménye szerint méltánytalan ezt az érintett kis területeket használókkal ugyanúgy megfizettetni, mint a földet hivatásszerűen művelőkkel. A MOSZ elfogadhatatlannak tartja a törvény végrehajtási módját.

A kormány bürokráciát csökkentő programot indított az „egyszerűbb állam” jelszavával. A MOSZ véleménye szerint a bírságok kiszabása és a díjak megfizettetése nem erről fogja meggyőzni az érintetteket.

A MOSZ álláspontja szerint ezek a módosítások egyértelműen sértik a jogbiztonságot, a jogállamiságot, azonban már nincs lehetősége emiatt az Alkotmánybírósághoz fordulnia, ezért az alapjogok biztosát kérte fel a rendelkezések alkotmánybírói felülvizsgálatának kezdeményezésére.

H. GY.